

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak
: petek. :

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih
ulicah št. 6.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 3—
pololetna . . . „ 1-50
četrtletna . . . „ 0-75
Posam. šte. „ 0-10

Štev. 21. V LJUBLJANI, dne 23. aprila 1909. Leto IV.

SOMIŠLJENIKI »S. L. S.«!

V nedejo dne 25. t. m. Vas vabimo na
POLITIČEN SHOD

ki se vrši v veliki dvorani hotela »Union«, v
Ljubljani.

Pričetek točno ob deseti uri dopoldne.

Spored:

Politiški položaj, poroča načelnik »S. L.
S.« dr. Ivan Šusteršič.

Shod je dostopen le somišljenikom S. L. S.
Vsi somišljeniki na shod!

Sklicatelji.

Enketa o socialnem zavarovanju.

Slovensko krščansko delavstvo je že glede na vladno predlogo o soc. zavarovanju izjavilo svoje mnenje. Naše uredništvo želi, da se glede na pereče in važno vprašanje o soc. zavarovanju prične javna diskusija: razgovor. Zato odpravlja naš list glede na socialno zavarovanje javno anketo o celotnem soc. zavarovanju. Objavili bomo vse, kar se nam dopošlje glede na soc. zavarovanje. Prosto besedo v dostojni obliki glede na socialno zavarovanje ima vsakdo.

Glavna razprava o soc. zavarovanju.

Socialno zavarovalni odsek je sklican 23. t. m. k seji s sporedom: Glavna razprava o socialnem zavarovanju.

Starostno zavarovanje kmečkega ljudstva.

Profesor dr. Krek je spisal in založil knjižico »Starostno zavarovanje kmečkega ljudstva.« Pisatelj piše:

Bravcu.

Predno moreš soditi o kaki reči, jo moraš natančno poznati. To velja sploh, potemtakem tudi za starostno zavarovanje. Ker je zdaj mnogo razgovorov o tem, sem napisal to knjižico v pojasnilo. Podpisal sem se s polnim imenom, da vsak ve, kdo je odgovoren zanjo. Komur ni kaj všeč v nji, naj prime mene in pušči druge pri miru!

Ne prikrivam, da sem že dolgo časa zagovarjal potrebo starostnega zavarovanja tudi za kmečko ljudstvo; pisal sem o tem in na mnogih shodih govoril, še preden je vlada prišla s svojim načrtom. Nasprotstva ni bilo nikjer, pač pa so povsod odobraval to misel. Ko je vlada predložila državnemu zboru načrt postave v tem oziru, sem jo na kratko pojasnil v »Domoljubu«. Nato se je začela naenkrat po

naši deželi velika vojska. Posamezniki — nekaj iz nevednosti, nekaj iz upravičenih pomislekov, nekaj pa iz sebičnosti — so po gostilnah, po sejnih in drugod razlagali ljudstvu svoje ugovore. Slabo se rajše verjame nego dobro; zato se ni čuditi, da so jih mnogo dobili na svojo plat. V svojem nasprotovanju so se vedno bolj zarili v svoje misli in pri tem so, morda večkrat nehote, kakor se pri vsakem nasprotovanju godi, temne plati še bolj počrnili, marsikaj napačno povedali, mnogo zavili, vse dobre stvari pa prezirali.

Liberalci po kmetih in mestih so hitro pograbili to priložnost, da so udarili po ljudskih poslancih in naši stranki. Moram pa povdarjati, da niso samo liberalci med nasprotniki starostnega zavarovanja; dobro vem, da ima tudi mnogo naših poštenih somišljenikov močne pomisleke. To pa tudi vem, da je nerazsodno strast in razburjenje zanesla v to reč samo liberalna agitacija.

Pokazalo se je to zlasti pri kmečkem shodu dne 31. januarja v Ljubljani. Shod je bil splošno dostopen; zato so brez ovire prišli v dvorano najhujši liberalci z dežele. Javno so se kasneje bahali, da je bil upor proti starostnemu zavarovanju pri tem shodu njihovo delo. Premišljeno so zabranili, da se ni moglo trezno in mirno pojasniti, kako je s to rečjo. Par sto kričačev — zlasti še nekoliko s pijačo omotanih — vam lahko prepereči vsak shod. Naučili so nas, da liberalcev ne bomo več vabili v posvete.

Po svojem volivnem okraju sem že prej na shodih pojasnjeval, kakšnega pomena je vladni načrt. Ogronna večina ga je načelno odobraval; z menoj vred pa zahtevala, da se posamezne določbe, ki so za naše razmere neprimerne, morajo popraviti. Po kmečkem shodu sem vse pomisleke vestno premislil in natančno preštudiral ravno z ozirom na slovensko kmečko ljudstvo.

V ti knjižici podajam glavne stvari. Prej pa opozarjam na to-le:

I. Nasprotnike delim v tri vrste: Prvič v liberalce, ki nasprotujejo samo zato, ker upajo po ti poti dobiti izgubljeni vpliv nazaj. Taki so, kakršni so bili vedno; laž in obrekovanje, zvezano s strahopetno zahrbtnostjo, jim je vsakdanji kruh. Izdali so proti zavarovanju knjižico, seveda brez podpisa, kjer lažejo kot pes teče. Pravijo n. pr., da bo moral kmet plačevati za svojo družino, tudi za ženo, po 1 K na mesec. Žene so pa sploh izvzete in za družino od 16. leta dalje zahteva načrt samo po 50 v. Klobasajo o nepotrebnih potih, dasi na to, da bi se moralo osebno plačevati pri okrajnih odborih, nihče ne misli. Lažejo, da bo izgubil vse pravice, kdor bo zamudil kak rok, dasi pravi načrt, da tisti, kdor še ni plačal 200 tednov, izgubi pravice šele, če tri leta ni nič vplačal. Kdor pa v treh letih vsaj enkrat plača, si pravico ohrani. Takih stvari vse mrgoli v omejenih knjižuri. Rad bi prejel fantalina, ki jo je zmazal, očito za ušesii, kakor se za lažnjivca spodobi, a kaj, ko ne vem, kdo je.

Na ves glas sem se pa zasmel, ko sem bral, da žanjemo poslanci svojo osebno korist in si polnimo mošnjčke. Brez osebnega sumničenja seveda pri liberalcih ne gre, a vsaj tako naj sumničijo, da jim bo sploh kdo verjel. Za to prijaznost bi se fantku pristržno zahvalil.

Drugič so taki nasprotniki, kateri imajo več delavcev, ki bi morali zanje plačevati, in ki so sami toliko premožni, da jim ni mar za

kako starostno preskrbnino. Dasi odločuje pri njih sebičnost, jik vendar štejem med poštene nasprotnike.

Tretjič so taki, kateri niso starostnemu zavarovanju sploh nasprotni, marveč katerim se zde samo nekatere določbe preveč ostre in za naše razmere škodljive. Ker pa mislijo, da se nič več izpremeniti ne da, nasprotujejo načrtu v celoti. S temi se dá govoriti, in njihove pomisleke je dolžan vsak poslanec resno vpoštovati.

2. Nasprotniki so na Kranjskem v manjšini; na Štajerskem, Primorskem in Koroškem pa sploh ni resnega nasprotstva. Po vsem, kar sem zvedel, trdim naprej, da imenovani kmečki shod ne pomeni ljudskega mnenja. Od liberalcev strahovati se ne dam in zato tudi glasovanju, ki so ga liberalci izsilili, ne pripisujem nobenega pomena. Naši somišljeniki so prišli na shod posvetovat se, ne pa kričati; hoteli so se najprej podučiti, potem šele glasovati.

Naš kmet takrat ni govoril. Zato bo rad sprejel prej pojasnila, preden izreče končno sodbo.

3. Stvar je silno važna. Ko bi se imel odločiti, ali naj izgubim svoje poslanstvo in vse zaupanje pri ljudstvu če ostanem še nadalje v boju za starostno zavarovanje, bodi tu javno zapisano, da se ni trenotek ne bi premišljal. Častna reč je poslanski posel; lepo je zaupanje ljudstva, a to se mi zdi neprimerno manjšega pomena, nego škoda, ki bi jo imel naš kmet, če bi se brez njega sklenilo starostno zavarovanje.

Resni časi potrebujejo neustrašenih mož. Želim si, da bi ostal med njimi. Dobra reč se bo spoznala po sadovih. Za slepci ne pojdem, od obrekovavcev se ne dam motiti. Mene vodi moj razum in moja vest. Kdor mi ne verjame na poštenje, mu ne morem pomagati; razuma in znanja odrekati si pa ne dam brez dokazov. Razumnega in veččega človeka, bodi tudi najhujši nasprotnik, bi rad slišal; če me pa cabne mula, se ne dam razžaliti. Bravec: Beri, premisli in razsodi!

Dr. Krek.

× × ×

Knjižico je namenil pisatelj pred vsem kmečkemu ljudstvu. Na vsak način jo pa mora naročiti n kupovati pa čitati ter jo razširjati tudi krščansko socialno delavstvo. Naša delavska društva so dolžna, da razpredejo najmočnejšo agitacijo za nakup dr. Krekove brošure. Vsak delavec, vsaka delavka, naj jo kupi in dela na to, da pride v popolno ljudsko last.

Glavni občni zbor „Prometne zveze“

se je vršil v ponedeljek, 5. aprila, na Dunaju. Zastopanih je bilo 112 podružnic in plačilnic po 108 delegatih. Na občnem zboru je bil navzoč tudi društveni odvetnik, dvorni in sodnijski odvetnik dr. Robert Klimosch. Občni zbor je otvoril predsednik Schwab, ki je toplo pozdravil navzoče odposlance in podal tudi računsko poročilo, ki ga površno tu objavljamo: Vseh dohodkov je bilo 55.191 K 88 v. Stroškov pa: Pravovarstvo 6758 K 9 v, podpore 1370 K, agitacija 3568 K 20 v, časopisje in tiskovine 12.544 K 20 v, stroški za koledar 6716 K 34 v, uprava 16.839 K 53 v, odstotki podružnicam 7706 K 2 v, stroški za udanostno slavnost 520 K 56 v, stroški glavnega občnega zbora leta

1908 344 K, drugi stroški 489 K 62 v, preostanek 3166 K 69 v. Razumeti je treba, da so tu uštetni stroški za društven koledar za leto 1908 in 1909. Mrtvaški zaklad: Dohodkov 34.077 K 35 v, stroškov 27.800 K. Preostanek v blagajni 6277 K 35 v. Vidi se iz tega poročila, da je »Prometna zveza« pri svojih malih dohodkih mnogo storila za svoje člane. Doslej je plačala »Prometna zveza« naslednikom pokojnikov nad 180.000 K.

»Prometna zveza« ima 67 podružnic in 149 plačilnic. V računskem letu je bilo ustanovljenih osem podružnic, več se jih pa ustanavlja. Članov je bilo 7010, od teh jih je bilo pri mrtvaščini 5017. Med letom je pristopilo k »Prometni zvezi« 1793 članov. Shodov je bilo 232. Gotovo je, da je bila preteklo leto »Prometna zveza« prav pridno na delu, za kar se predsednik predvsem zahvaljuje res delavnemu društvenemu tajniku Tschuliku. Za posebno delavnost se predsednik zahvaljuje tudi še več gospodom, med prvima pa slovenskima državnima poslancema dr. Benkoviču in Gostinčarju. O pravnem varstvu poroča R. Teifer, ki pravi, da je »Prometna zveza« lahko ponosna na svoje delo glede pravnega varstva. Storila je vse, da zadobi pravico in pomoč svojim članom in pri tem se ni strašila ne stroškov ne dela. Priporoča delegatom, pri podelevanju pravnega varstva razsodnosti in dobrega poznanja slučaja. Dr. Klimosch poziva navzoče, naj delajo na to, da se v vsakem slučaju, ki potrebuje pravnega varstva, napravi točno in resnično poročilo in se ga doloži centrali. To delo mnogo olajša, kakor tudi stroške zmanjša in uspeh zagotovi. Tudi ne spada vsaka stvar v pravno varstvo, zato se mora vsaka stvar prepustiti centrali v presojo. Slednjič g. doktor obljubi, da bo zastavil vso moč in znanje v prid članom. G. Teifer poroča, da so društvene njige v popolnem in najlepšem redu in da jih je pregledništvo večkrat pregledalo in predlaga absolutorij odboru. (Viharno odobravanje.) Vršila se je na to volitev. Predsednikom je bil zopet izvoljen Schwab, podpredsednikom pa g. Mühlenschanz. G. delegat Turner je govoril o sledeči resoluciji, ki je bila tudi sprejeta enoglasno: Društveno vodstvo se pooblašča, da stopi v posebnih slučajih od časa do časa v zvezo z nesocialnodemokratskimi železničarskimi organizacijami, da se tako lažje doseže izboljšanje položaja železničarjev in se tako tudi ugotovi društvenim pravilom. Po tej resoluciji je glavni občni zbor imenoval več častnih članov, med katerimi sta tudi slovenska državna poslanca dr. Benkovič in Jož. Gostinčar. Nadalje se je sklepalo, ali ostane še nadalje »Prometna zveza« v krščansko-socialni organizaciji. Sklenilo se je, da še, ako bo imel v centralnem odboru društveni tajnik Tschulik sedež in glas. Tako se je končal ta glavni občni zbor »Prometne zveze«, ki je živa in jasna priča dela in požrtvovalnosti v korist železničarjev. Naj nasprotniki še tako upijejo in kolnejo čez nas, delajmo in še delajmo, to naj jim bo v odgovor. Odpirajmo oči vsem zapeljanim, ki visoke doneske plačujejo zastoni v socialnodemokratsko organizacijo, a za plačilo jih nazivajo njihovimi voditelji »nerazsodno maso«. Odprimo jim oči, da bodo videli določno svoje voditelje brez rdečega »šajna« in gotovo bo boljše za vse železničarje. Zato na delo! Naše delo pa naj Bog blagoslovi!

Prometna zveza.

Za mesec april je uplačati mrtvaščino za:

1. Katarina Perstner, Neumarkt - Kallham. 2. Jožef Laussegger, Celovec. 3. Andrej Podbregar, Ljubljana. 4. Jernej Uhl, Eger. 5. Štefan Vincian, Bosanski brod. 6. Karol Lassnik, Št. Vid na Glini. 7. Ivan Kremžar, Ljubljana. 8. Florijan Buchgraber, Gradec. 9. Peter Sattler, Ljubljana. 10. Rudolf Klas, Hütteldorf. 11. Marija Strupi, Ljubljana. — Plačati je torej za 11 smrtnih slučajev po 5 v, skupaj 55 v.

Kresnice. V odgovor rdečemu slovenskemu železničarju. »Železničar« se je v svoji peti številki spravil na spodaj podpisanega. Ni mi sicer na tem, da bi odgovarjal, ali ker je v dotičnem dopisu silno veliko laži, hočem jih pokazati tovarišem železničarjem, da bodo spoznali resnicoljubnost rdečih sodrugov. Očita mi, da sem tercijan in silno pobožen; zraven pa opravljam ljudi po Rakeku in jim ne dam miru s svojim strupenim jezikom. Resnica na tem je, da sem živel za svojega službovanja na Rakeku popolnoma v miru z vsemi ljudmi, kar lahko vsi poštene ljudje na Rakeku vsak čas izpričajo in menda se ne bo čez mene nikdo drugi pritožil, kakor tisti, ki se ni upal podpisati pod lažnjivi dopis. Govori se v dopisu o

nekim intimnih zakonskih zadevah. Tudi te bom od besede do besede povedal, ako se obrekljivi dopisun v »Železničarju« podpiše. Očita se mi, odkar sem tu, pod seboj še pet pomožnih čuvajev. Resnica je, da jih je bilo šest; ali šestega zamolči, že ve zakaj. Toda k stvari sami, zakaj se nismo razumeli: Ko je bil prvi pri meni v službi, mu je strojevodja premoga doli namestal. Debelino je pobral, drobiž pa je pustil ležati. Rekel sem mu naj vse pobere, ker hočem imeti red. On pa je pričel zmerjati in upiti nad menoj. Rekel je tudi, da sem ga obdolžil tatvine, kar pa je prav debela laž. Ko je pa izprevidel, da imam jaz prav, je bil zopet dober. Drugi je prišel nad polvicokrat pijan v službo in sicer ob 4. uri mesto ob 3. uri. Ko sem ga opomnil, naj pride redno in trezen, me je pričel grdo zmerjati, češ, da sem jaz pijan in ne on. Slednjič me je pa še udaril, za kar imam dve priči. Tretji je bil prepirljivec prve vrste in se je prepiral tudi s premičnim čuvajem na Rakeku. Kar na lepem je pričel zabavljati, da ni večjih vragov kot smo mi. Nekega dne je bilo meni in premičnemu čuvaju poruvanega nekaj fižola in krompirja. Kar naenkrat je pa začel zabavljati, da smo njega tega hudodelstva obdolžili. To je bila pa velika laž in s tem je hotel dotični le prepira. Dalje je očital moji ženi, da ga je tožila prožnemu mojstru. Vpričo njega sem vprašal gospoda prožnega mojstra, ako ga je moja žena tožila; vpričo je ta pomožni čuvaj vse preklical, a čez četrte ure se začel zopet zadirati. Iz tega vsak lahko sam sodi, kakšen možakar je bil. Pravil je tudi, da mu vrata zapiram, res pa je, da mu jih nikdar nisem in da mu jih je enkrat po nesreči moja žena. Drugi dan takoj sem mu rekel, zakaj ni poklical, on pa je vse zanikal. Resnica je tudi, da se je prišel on in njegova žena v mojo čuvajnico kregati in mi je on celo s svetilnico nameril in me hotel udariti po glavi. Takim ljudem ne zamerim. Saj je bil pet mesecev pomožni čuvaj na goriški progi, a jo je moral vsled svojega dolgega jezika odkuriti, ker se ni mogel razumeti z nobenim čuvajem. Imena teh treh za danes zamolčim, a prihodnji jih bom pa navedel. Dalje pravi lažnjivi dopisun, da sem se spravil nad svojega soseda Pogorelca in ga pri načelstvu ovadil. Res pa je, da zoper Pogorelca nisem nobene pritožbe vložil, kar se sam lahko prepriča pri načelstvu. Končno pravi še dopisnik, da me bodo, ko bo Pogorelčeva afera končana, še sodnijsko posegetali. To pa lepo prosim in kar precej naredite. Nekaj piše tudi od »žajfe«, menda zato, ker sem zvest pristaš »S. L. S.«, če bi bil pa rdečkar, bi bilo pa gotovo vse kaj drugega. Pa jaz je ne potrebujem, ampak potreba bi je bilo »Železničarjevemu« poročevalcu, enim pet vagonov, da bi si prste, ki so menda popolnoma črni, ožajfal, da bi drugič ne pisal toliko umazanih neresnic. Dokler pa »Železničar« in dopisun ne prekličeta teh grdih neresnic, ju imenujem lažnjivca in obrekovalca.

Ivan Javoršek,

prožni čuvaj, Kresnice - Laze.

Odlikovani član »Prometne zveze«. Povodom vladarske 60letnice je presvetli cesar odlikoval s srebrnim zaslužnim križcem tudi člana beljaške podružnice na Koroškem Elektsignal služabnika Grünerja. Grüner je zvest član »Prometne zveze«, zato mu iz srca častitamo in želimo, da bi še dolgo let užival zaslužno odlikovanje.

Na delo za dobro stvar. Kakor je razvidno iz poročila o glavnem občnem zboru, je »Prometna zveza« v preteklem letu storila mnogo v korist svojih članov in v izboljšanje železničarjev. To pa je bila v moči storiti kljub temu, da ni najmanj petkrat toliko članov v »Prometni zvezi«, je iskati v tem, ker socialni demokrati besno terorizirajo vse tiste, ki drugače mislijo kot oni in nočejo nositi svojih trdo prisluženih vinarjev in kronic v nenasitni žep rdečih voditeljev. Šikanirajo vsakogar, kdor ni z njimi, denuncirajo ga in ga tožijo, da je grdo. Žalibog, dobe se tudi uradniki, ki mirno gledajo to grdo gonjo rdečih osrečevalcev, ker se jih boje. Toda kaj so storili socialni demokrati za železničarje? Nič! Pač pa so jim mnogo škodovali ravno v zadnjih letih, ko so sklenili voditelji pogodbo z vlado, da ne bodo vprizorili proti železničarski vladni nobenega koraka v izboljšanje ubogih železničarjev. In vendar vpijejo, mi smo prijatelji železničarjev in nikdo razun nas nima pravice govoriti o železničarjih. Verujemo, da bi vam bilo prav, da nikdo razun vas ne govori o železničarjih, ker potem bi še bolj kot sedaj uganjali gospodarstvo med seboj in zaničevali železničarje še bolj z »nerazsodno maso«, kakor jih zaničujete sedaj, dasiravno vas ta »nerazsodna masa« živi in bogato pita za vaše psovke in lenobo. Železni-

čarji, ki imate še razsodnost v glavi, ne strašite se teh teroristov. Socialna demokracija povsod poka in da je »Prometna zveza« res dobro in edino pravo in pošteno železničarsko društvo, val lahko pričajo številke in pa število 1793 novih članov v lanskem letu, ki so kot razsodna masa spoznali rdeče mogotce in se niso strašili vseh težav, ki jih jim delajo rdeči mogotci in njihovi zaslepljeni pomagači. Kdaj se brigajo rdeči za vas? Prvega vsakega meseca, da jim plačate, saj ne veste sami zakaj 1 K 20 h. Ali se potem še kaj za vas brigajo. Pač, kadar so zopet kake kolekte in kadar nabirajo naročnike za svoje umazane časopise in brošure. Ali ni vsaka številka »Rdečega Praporja« in »Napreja« polna inseratov knjig, ki jih pišejo in prodajajo »voditelji« in pri tem prav dobro žive. Takrat vas poznajo, kadar segate v žep po denar in pri volitvah, drugače ste pa po besedah rdečega železničarskega generala »nerazsodna masa«. Zato pa se otresite nerazsodnosti in bodite razsodni, kar popolnoma odgovarja današnjemu modernemu času. Zapustite »nerazsodno maso« in pridružite se nam v »Prometni zvezi«! Prijateljsko vas bomo sprejeli, in prijateljsko se oklenili in z združenimi močmi delali za blagor našega stanu. Pridite in agitirajte, da postane »Prometna zveza« močnejša in ž njo boste tudi vi dosegli izboljšanje svojemu stanu!

Železničarski shod v Laškem na Štajerskem. V nedeljo, dne 18. t. m., popoldne se je vršil v »Narodnem domu« v Laškem železničarski shod. Na shodu je bilo nad 150 udeležnikov. Shod je otvoril in govoril na njem gosp. Jakob Milavec iz Ljubljane. Govorila sta še državni poslanec dr. Benkovič in kandidat kmečke zveze Terglav. Železničarji so bili zelo zadovoljni s shodom in željno pričakujejo drugega. Vidi se, da se dobro gibljejo in da so socialni demokratje na progi od Zidanega mosta do Cel'a že popolnoma podlegli. Tako je prav! Le pridno naprej, saj je v korist železničarjev. Govornikom pa iskrena hvala!

V Ljubljani so se vršile v pondeljek, dne 19. t. m., občinske volitve za tretji razred. Socialni demokratje so postavili tudi svoje kandidate. Ker so pa vedeli, da ne bodo zmagali, so pa postavili za kandidata tudi enega železničarja, Vilharja. Toda socialna demokracija gre v Ljubljani nazaj. Upali so, da z Vilharjem ujamejo mnogo železničarskih glasov, pa so se zmotili. Tudi železničarji so pričeli uvidevati, da s socialno demokracijo razen vplačevanja ni nič. Zato jih pa tudi dosti ni šlo na volišče. Socialni demokratje so pa proti lanskim občinskim volitvam močno nazadovali in sicer skoro za tretjino. Lani so dobili največ 365 glasov, letos pa največ 260 glasov. Torej kar sto pet glasov manj. Poštene delavne stranke rastejo, ljudski izžemalci pa propadajo. Mi jim seveda iz srca privoščimo!

Med brati in sestrami.

Ustanovitev »Ljudskega odra«. — Prva predstava v nedeljo, 25. aprila! Deželni odbor je dal »Ljudskemu odru« na razpolago deželno gledališče, kjer se vrši prva predstava v nedeljo, 25. aprila ob pol 8. uri zvečer. Predstavljaljo bodo veliko narodno igro s petjem v petih dejanjih »Revček Andrejček«. Nastopi mnogo bivših odličnih članov slovenskega gledališča in gojenci dramatične šole. Več povedo lepaki po ljubljanskih ulicah. Sedeži se dobe v Šešarkovi trafikli in zvečer pri blagajni deželnega gledališča. **Zeleti je, da si občinstvo še pred nedeljo nakupi vstopnice.**

Kako bomo leteli po zraku? O tem bo prihodnji torek točno ob pol 8. uri zvečer v veliki dvorani »Uniona« predaval gosp. kanonik Sušnik. Šestdeset skioptičnih slik bo pojasnjevalo najstarejše in najnovejše izume zrakoplovstva! V torek k predavanju!

Preska. V nedeljo bo v Preski shod. Predaval bo g. državni poslanec Gostinčar. Delavci in delavke udeležite se v obitem številu predavanja, da se bomo kaj lepega naučili.

Dekleta, zavedajte se svojih pravic. Ker se nekateri spodtikajo v zadnji članek, v katerem se govori, da ljubljansko društvo sv. Marte lepo napreduje tudi pod vodstvom duhovnikovim in pod odborom samih služkinj, češ, saj tam se itak vedno pripravajo. Da bi nikjer nič navzkriž ne prišlo, je težko. Zakaj pa da je bil oni spor nekaj časa sem, si ga pa tudi me lahko malo bolj ogledamo, morda bo tudi nam koristil. Nekateri so bile zato, da se zavod da redovnicam v roke, druge so bile zoper to, kar je tudi prav. Sicer nismo nasprotnice redovniškega stanu, a vendar naš stan, ki je takorekoč najubožnejši, v katerem so dekleta le ubo-

gih staršeh, poleg tega so nekatere še bolehave in slabotne v resnici podpore potrebne, katerih bi v samostan ne sprejeli, služiti si pa morajo med svetom svoj vsakdanji kruh, torej ni mogoče, da bi druge podpirali. Ako bi redovnice vodstvo in upravo zavoda prevzele, morale bi že poprej imeti sklad (fond), iz katerega bi lahko živele, poleg tega morale bi imeti tudi stanovanje. Ako imamo me dekleta zavod, ki je za nas ustanovljen, katerega moramo me podpirati, ali bi ne bila to nezmisel, da me druge podpiramo, ko smo vendar same in naše sotrpinke podpore potrebne. Ako bi se res nabraalo nekaj več denarja skupaj, moral bi se porabiti le v skupno korist. Napravila bi se lahko hiša z več stanovanji za onemogle in stare služkinje, podpirale bi se lahko tudi dekleta za časa možitve, boleznih itd. Vodstvo zavoda ima lahko vedno v rokah kaka bivša služkinja, ki je dalj časa v enem mestu služila, taka pozna bolj delodajalke in tudi delojemalke, zato tudi lažje posreduje, pravijo, da ta »skušen več ve, kakor ta učen«. Zatorej so Lubljske Marte čisto prav imele, da so se branile. Zdaj imajo mir, da bi jih le povsod posnemale. K zadnjemu in današnjemu članku še rečem, kdor da denar, tisti naj-gospodari.

Podljubelj. »Društvo kovinarjev« priredi dne 2. maja popoldne ob 3. uri svoj občni zbor. Govor bo tudi o trustih in kartelih. Somišljeniki, pridite v polnem številu. Odbor.

Borovlje. Veliki teden je izbruhnil štrajk med tukajšnjimi fuž. delavkami. Gospoda namreč te srote tako »šuftig« plačuje, da jim nihče še verjeti noče. Prej, ko so že delale v Podljubelju, so morale nekatere po 18 ur na dan prebirati žreblje in zaslužile so po 9 k večjemu 15 gld., najboljša, to je tiste, ki so pri boljšem materialu do 25 gld. In s tem naj rede sebe in svoje otroke! Ko so jih prestavili v nove tovarne v Borovljah, se je stanje in tudi zaslužek poslabšal. Stati morajo na kamenitih tleh, nekaj jih je zavoljo tega že zbolelo, blago odnašati same, etikete prilepiti, kar je vse zamuda, da najboljše ne morejo čez 1-20 zaslužiti. Polastila se jih je torej nevolja, pustile so delo in zahtevale lesena tla, etikete naj kdo drugi prilepja in povišanje plače. Žalibog da niso bile edine, dve sta delali. Dobijo lesen pod, etikete oskrbujejo drugi in pridejali so jim pri tistih žrebljih, ki se jih najmanj dela in razpeča v letu, torej nič. Sploh je opaziti, da se gospoda z delavci očito norčuje. Nekemu fantu samo ne povišajo plače, ker dobro ne zna nemški. Ker je slaboznani Rieger celo stvar zavezil in silno veliko denarja zapuhal v stavbe, pa delavcem trgajo krvavo zaslužene krajcarje. Ko smo hoteli organizirati ženstvo, so se sociji takoj vrinili med nje in jih razdvojili, gospod je seveda to po godu, mi se rukamo in cukamo, ona pa se smeje.

Iz Medvod. V tukašnji tvornici nameravajo postaviti nove stroje, kar je popolnoma prav, ker so stari docela izrabljeni. V ponedeljek, dne 17. t. m., je bil ogled, zmerili so vodni padec za nove turbine. Bajb bodo še letos vse pre naredili, kar bi bilo popolnoma prav. Ker smo v nekaterih oddelkih celo delavci v nevarnosti, zlasti po zimi, ko pade sneg na debelo, da bi nas ne podrlo s podstrešjem vred, ker je silno slabo. — Kop nas bode tudi zapustil, kar smo delavci posebno veseli, saj je bil dovolj krut. Dobili smo novega računovodjo Slovenca v osebi g. Staroverskega. Pričakujemo, da bomo zadovoljni z njim. Tovarne so sedaj vse lepo v polnem teku, ker so vode zelo narastle. Pričakujemo, da se bodo vse akordne plače izboljšale, kar se do sedaj še ni zgodilo. Opozarja se ravnateljstvo, da če hoče, da bodo delavci zadovoljni, naj to stori, saj bi se moralo že v decembru zgoditi. Ker je pa takrat vode manjkalo, je bilo rečeno, da se to zgodi, ko pride voda.

Iz Medvod. Ker se od vseh krajev oglašajo delavci v »Naši Moči«, kadar se vršijo kake občinske volitve, zakaj bi mi molčali. Delavci pozor, volitve za občinski odbor so tukaj, zapisnik je na razpolago, da ga vsak lahko ogleda. Ker imamo delavci v podobčini Medvođe premoč, prav lahko pride delavec v občinski odbor, zato stopimo skupaj in volimo delavca, seveda ne takšnega in ne dotičnega, kakor pri zadnjih volitvah. Kupil je potem revolver, da bi nas streljal ob času štrajka, menda ga še sedaj nosi seboj, ko hodi v tovarno na delo. Pravi sicer, da ga nosi zaradi Ivančičevih psov, pa psi so sedaj privezani, zato mi lahko mslimo, da ga nosi zaradi nas. Ne boj se Miha, ako tudi hodiš v ponedeljkih zjutraj ob 3. uri namesto ob peti na delo, mi delavci še nismo nobenemu nič žalega storili pa tudi tebi ne bomo. Delavci, pazimo tudi na naše obrtnike in gostilničarje kaj bodo volili, saj so med stavko

skoro jokali, ko so malo manj prodali kakor po navadi. Nekateri so rekli, da bodo vse skupaj pustili, ako ne začnemo delati, ker ne morejo živeti. Naših zvezinih vžigalic nimamo ne v Goričanah in ne v Medvodah. (Zakaj jih ne zahtevate? Ured.) pač pa jih ima g. Lavtižar na Verju in g. Šusteršič v Preski. Naša moč se dobi samo v eni gostilni, (to je pač vzrok zopet malomarnost delavcev, ki podpirajo raje liberalne birte kakor pa svoje ljudi), ako ravno mi delavci vzdržujemo vse gostilne (to je žalostno) in trgovine. Zato pa kličemo: ako ne boste vi podpirali nas, tudi mi vas ne bomo. Tako je!

Iz Trbovelj. Bližajo se dnevi deželnozbornske volitve. Treba bo zopet pokazati naše krščansko socialno mišljenje, da smo še vedno pristaši katoliške cerkve, treba bo sicer nekoliko truda za našo pravo delavsko stranko, kajti, ako hoče delavec komu zaupati, edino le lahko zaupa krščansko socialni stranki, stranka ki ma v svojem programu svobodomiselnost, to je stranka, kateri ne pripadajo delavci, ampak kapitalizem, ker je s svobodomiselnostjo popolnoma enak. Torej, ker že omenjamo volitev, pozivljate se na petek 7. maja vsi na volitev, kdor ima še količkaj krščanskega mišljenja v svojem srcu, volil bo za volilni okraj splošne skupine, Celje, Laško, Sevnica, Brežice, Šmarje, Vrnsko, Gornjigrad, Šoštanj, Slovenjgradec in za Marenberg, gospoda državnega poslanca **Franca Pišeka iz Orehovevasi**, za deželnega poslanca, torej vsi delavci na delo, ker zmaga bo gotovo naša, ne ustrašite se naših nasprotnikov, kateri so le sužnji kapitalizma, so pač revčki zapeljani v prepad brezverstva. Delajte že sedaj za našo zmago, ne čakajte na zadnji dan. Kateri še ni prejel volivnega listka dva dni pred volitvijo, naj se takoj obrne na zaupnike naše krščansko socialne organizacije, ali pa na društvenega predsednika, da vam potrebno preskrbi. Posebno se vam priporoča, imejte pred očmi omahovalce, kateri bi se dali lahko pregovoriti, da ne padejo v roke liberalcev, kateri se potem iz takih ljudi norčujejo. Torej z združeno močjo dne 7. maja v Trbovljah na svidenje! — Ker so zadnji čas nekateri delavci zaradi vojske svoj denar v stari posojilnici vzdignili in so ga v našo delavsko posojilnico prinesli, se vam ta kmetiška in delavska posojilnica posebno priporoča, ker ima ta zavod z 82 drugimi posojilnicami zvezo in denar obrestuje po 4inpol odstotka. Denar je pri ti posojilnici popolnoma varen, akoravno iz gotovih krogov nam nasprotujejo, vendar dotičnim merodajnim osebam povemo v obraz, da je naša delavska posojilnica pripomogla, da tudi pri nas nasprotni posojilnici višje obrestujejo vloge, vendar pa posoja naša delavska posojilnica z nižjimi obrestmi, kakor vsaka druga, zatorej se vsakemu, kateri je v zadregi zavoljo denarja, naša delavska posojilnica prav iskreno priporoča, ker se denar brez velikih stroškov posojuje.

Iz Idrije se nam poroča: Pri nas imamo v občini nekega gerentovega svetovalca, kateri se ne razume niti na čisto jasno sestavljene računске zaključke gospodarskih zadrug. Radi tega smo popolnoma prepričani, da se popolnoma nič ne razume na občinske račune, pa vendar mož ne odstopi od svojega posla. Svetovalc Ferjančič je bil vendar toliko pameten, da ko je izprevidel, da se ne razume na račune, katere je sestavljalo liberalno županstvo, da je odložil svoj posel, ta mož je pa toliko zaruhan, da ne odstopi. Seveda to bi bila velika sramota za njega, da bi sam pokazal, da se ne razume na občinske račune, ker je namreč on ravnatelj popolnoma zadolženega mokraškega konsuma.

Tobačno delavstvo.

Izpolnjena zahteva tobačnih delavk. Te dni je bilo pozvanih v ravnateljstvo pisarno več delavk, katerim se je naznanila vesela novica. Pozvane so bile namreč le take delavke, ki so pred leti prekinile svojo delavno dobo in zato izgubile pravico do tiste pokojnine, ki bi jo bile imele dobiti za ona leta delavne dobe, predno so izostale iz tvornice, a se potem zopet vrnilo na delo. Nadalje so pa bile pozvane tudi take delavke, ki so bile vzete v delo pred 16. letom in jim za leta pred 16. letom ne gre pokojnina po predpisih. Pozvane delavke so bile v ravnateljiski pisarni obveščene, da se jim bo štel v provizijsko dobo tudi oni čas, ki so ga delale, predno so prekinile svojo delavno dobo. Tudi delavkam, ki so bile pred 16. letom sprejete v tvornico, se bo vračunala v provizijo delavna doba pred 16. letom. Nas zelo veseli, da se je ta zadeva rešila ugodno za delavstvo, ker znamo, koliko truda je bilo, da se je kaj doseglo za dotičnice.

Kaj je znaša kuhinjo, to vprašanje postaja čimdalje bolj pereče. Menaža se prične deliti v kuhinji šele ob pol 12. uri dopoldne. Delita jo dve osebi. Ne gre, pa ne gre, da se delavstvo v sedanji kuhinji lepo razvrsti. Skrajni in zadnji čas je pač že, da res že prične z deli za večjo kuhinjo, kar je zelo potrebno, ker sedanji prostori nikakor ne zadostujejo, pa naj kdo reče, karkoli hoče. Spomlad je že tu, a ne opazamo nič, da se kaj misli na zgradbo ali povečanje kuhinje. Ako nima tobačna režija inženirjev, je pripravljeno naše uredništvo, da preskrbi inženirjev kolikor jih hočejo in potrebujejo, seveda na stroške tobačne režije proti mastni proviziji.

Priporočamo našim rodbinam KOLINSKO CIKORIJO.

Dobroznana deželna lekarna

„Mariji pomagaj“

Ljubljana, Resljeva cesta št. 1

poleg jubilejnega meštu

Mr. Ph. Milan Leusteka

priporoča:

Antiseptična Melousine-ustna in zobna voda	—50
Tannochinin-tinktura za lase	—50
Železnato China-vino, velika steklenica	1-20
Želodec krepčujoče vino, velika steklenica	—80
Planinski zeliščni sok, steklenica	—50
Odvajalne kroglice, škatljica	—21
Želodčna esenca, steklenica	—10
Melousine-mazilo in milo za lica	—35

A. Lukič

Slovenska

konfekcijska trgovina
za gospode, dame, dečke in deklice

Ljubljana
Pred škofijo 19.

A. Žibert

Ljubljana, Prešernove ulice

priporoča

svojo veliko zalogo čevljev
domačega izdelka.

SL. OBČINSTVU SE VLJUDNO PRIPOROČA

SPECERIJSKA TRGOVINA

IVANA TONICH

TRŽAŠKA CESTA ŠT. 4.

Angleško skladišče oblek
O. Bernatovič
Ljubljana, Glavni trg 5.

Največja in najlepša zaloga konfekcije za gospode in dečke kakor tudi vedno zadnje novosti za dame in deklice. — Cene jako nizke.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg št. 10

priporoča svojo

trgovino s klobuki in čevlji

Velika zaloga.

Solidno blago.

Zmerne cene.

Velika zaloga. Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaža itd.

Velika izbira drobnega in modnega blaga: rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat itd.

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb.

Primerna darila za godove in druge prilike.

Priporoča se velespoštovanjem

F. Meršol, Ljubljana, Mestni trg št. 18.

Velika zaloga. Nizke cene!

Zastonj torej brezplačno dobi vsak človek v lekarni Trnkóczy zraven rotovža, lepo tiskano deset zapovedi za zdravje.

Tudi po pošti se brezplačno razpošiljajo.

Ljudska posojilnica

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta št. 8, pritličje

lastna glavica K 354.645-15

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldne, ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih 4 K 50 v na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilne položnice na razpolago.

Fotografski umetni zavod Avg. Berthold

Ljubljana, Sodnijske ulice št. 15.

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko spadajočih naročil, kakor: povečavanje, reproduciranje, fotografiranje tehničnih predmetov, interierjev itd.

Vsa dela se izvršujejo točno tudi v največji množini.

Kdor hoče varno, mirno in hitro v

AMERIKO

potovati, naj se obrne na od visoke c. kr. deželne vlade potrjenega glavnega zastopnika

Fr. Seunig, Ljubljana
Kolodvorske ulice št. 28.

Odprava potnikov samo z najnovejšimi parniki velikani:

Kaiserin Auguste Viktoria nosi	25.000 ton
Amerika	24.000 "
President Lincoln	20.000 "
President Grant	20.000 "

Vožnja Ljubljana-Hamburg traja z na novo uvedenimi direktnimi voznimi kartami, brez vsake menjave, okroglo samo 1 1/2 dneva ter ima potnik pravico porabe brzovlakov po celi črti od avstrijske meje (Eger, naprej.

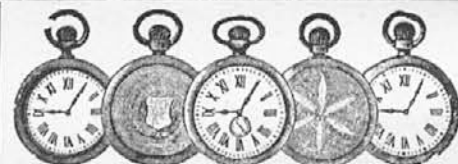
Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata

svojo največjo zalogo zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke in

novosti v konfekciji za dame.

Ustanovljeno leta 1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani
prej g. Jos. Černe.
Jurčičev trg št. 3, pri železnem mostu

zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in pristanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro. Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam svojo izredno veliko zalogo furnitur. — Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih. Slovenske plošče za gramofone, kakor tudi gramofone in igre.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini:

Janko Češnik

(pri Češniku)

Stritarjeve ulice LJUBLJANA Lingarjeve ulice v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4 3/4 %, to je: daje za 200 kron 9 kron 50 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r., predsednik. podpredsednik.

Pivovarna J. PERLES

Ljubljana, Prešernove ulice 7, Ljubljana

izvrstno marčno pivo v sodčkih in steklenicah.

Najstarejša svečarska tvrdka. — Ustan. pred 100 leti.

FR. ŠUPEVC

priporoča veleč. duhovščini ter slavnemu občinstvu **zajamčeno pristne čebelno-voščene sveče**

voščene zvitke, izborni med-pitanec koji se dobiva v steklenicah, skatljah in skafih v poljubni velikosti ter poceni. — Za obila naročila se toplo priporoča in zagotavlja točno in pošteno postrežbo.

Ljubljana, Prešernove (Slonove) ulice št. 7. Perlesova hiša.

Prva slovenska modna trgovina

Engelbert Skušek

Ljubljana, Mestni trg št. 19 se najtopleje priporoča. Blago in cene brez konkurence.

Na drobno!

A. Šarabon

Na debelo!

Glavna trgovina: Zaloška cesta 1

Ljubljana

Filijalka: Martinova cesta 24

Velika zaloga specerijskega blaga, žganja, moke in deželnih pridelkov. Novourejena pražarna za kavo z električnim obratom. Vsak dan sveže žgana kava.

Glavna zaloga rudninske vode.